

EDUCAȚIA OUTDOOR LA VÂRSTA PREȘCOLARĂ

Profesor, Grimmi Eva
Educatoare, Pîrghie Dulcinea
Grădinița cu Program Prolungit „Pinochio” Rădăuți

„Ceea ce poate fi cel mai bine învățat în interiorul sălilor de clasă, acolo ar trebui să fie predat, iar ceea ce poate fi cel mai bine învățat prin intermediul experienței, operând direct cu materialele indigene și situații de viață în afara școlii, acolo ar trebui învățat.”

L.B.Sharp, 1943

Educația outdoor presupune ca procesul de predare - învățare - formare să se petreacă în afara grădiniței, respective în natură și spații culturale. Obiectivul unui asemenea tip de educație îl reprezintă plasarea în cadrul vieții cotidiene a elementelor educaționale predate la grupă.

Acest tip de educație o completează pe cea formală în modul cel mai plăcut, susținând educația dată în familie, prin metode moderne de formare, precum: jocurile de echipă, discuțiile libere, jocurile de rol, brainstorming-ul, activitățile practice, învățarea prin acțiune, experiențe și experimentări, excursii, vizite, organizare de evenimente. În teoria și practica educației în general, obținerea celor mai bune rezultate în ceea ce privește cunoașterea, competența, dezvoltarea personală a copiilor reprezintă obiective principale.

Din această perspectivă, educația outdoor vizează îmbunătățirea dezvoltării personale și sociale, apelând la simțuri, dezvoltarea unei relații mai profunde cu natura, pentru îmbunătățirea stării de bine a individului, îmbogățirea curriculum-ului formal printr-o serie de oportunități informale. Activitățile de tip outdoor se adaptează la nevoile reale ale preșcolariilor și oferă copiilor posibilitatea să-și lărgescă orizontul de cunoaștere și preocupări, să-și dezvolte spiritual de observare, imaginația, gândirea, să-și valorifice cunoștințele și abilitățile dobândite.

Organizarea și desfășurarea acestor activități comportă o atenție deosebită în cadrul cărora trebuie să se țină cont de următoarele întrebări:

- „Cine?”- este organizatorul, colaboratorii, participanții;
- „Ce?”- facem: cunoașterea temei, a obiectivelor;
- „Cum?”- facem: prin ce metode, mijloace și procedee realizăm tema propusă;
- „Cui?”- ne adresăm- a se ține cont de nivelul de cunoștințe, de vârsta copiilor preșcolari;
- „Unde și când?”- data, ora și locul desfășurării;
- „De ce?”- care este scopul urmărit, care este efectul desfășurării unor astfel de activități.

Educația de tip outdoor este asociată conceptului de învățare pe tot parcursul vieții (engl.lifelong learning) și accentuează importanța educației care se petrece dincolo de cadrul formal al sistemului de învățământ, fie că se desfășoară în alte spații decât cele ale unității de învățământ, fie că se realizează prin activități care nu fac obiectul curriculum-ului școlar, dar care corespund nevoilor și intereselor de cunoaștere și de dezvoltare ale unui grup.

Educația de tip outdoor nu este o activitate lipsită de un efect formativ, ci trebuie înțeleasă ca o realitate educațională mai puțin formalizată. Educația de tip outdoor este accesibilă tuturor, este caracterizată de adaptabilitate, nu impune restricții sau condiționări. Învățământul preșcolar poate fi considerat precursor al educației outdoor, având în vedere că activitățile formale, informale și non-formale se desfășoară în afara grădiniței întotdeauna.

Putem afirma că, principalele caracteristici ale educației outdoor sunt următoarele:

- oferă posibilitatea contactului direct cu natura - educația outdoor se desprinde ca o modalitate extrem de benefică pentru schimbarea atitudinilor și comportamentelor față de mediu;
- reprezintă o puternică sursă de experiențe de învățare - un mediu relaxant, liber, poate oferi elevilor nenumărate provocări, astfel că procesul de educare devine puternic, capabil să schimbe comportamente antisociale, să creeze o relație puternică între oameni bazată pe sprijin reciproc;

- înlesnește procesul de învățare al elevilor care întâmpină dificultăți în acest sens- educația outdoor oferă un climat diferit de învățare ce permite acestor elevi să devină mai motivați, mai capabili;
- realizează dezvoltarea personală atât a celor care o aplică, cât mai ales a elevilor;
- dezvoltă spiritul de echipă - conexiunea între copii, copii - educatoare duce la creșterea gradului de participare activă;
- oferă nenumărate beneficii fizice, emoționale, mentale ce asigură bunăstarea societății.
- alte beneficii indirecte: creșterea disponibilității spre comunicarea cu părinții, gestionarea fricii de vorbit și acționat în public, înțelegerea, acceptarea și respectarea regulilor prezente în familie și societate, îmbunătățirea performanțelor școlare, descoperirea aptitudinilor și talentelor, creșterea încrederii în sine, capacitatea de a se integra rapid într-un grup de copii cu aceeași vârstă.

În grădinițele libere, ale căror „cursuri” se desfășoară în natură, copiii sunt încurajați să sape pământul, să se urce în copaci, să alerge liberi oriunde doresc, să se bucure de ce le oferă natura. Alte programe au chiar cursuri de grădinarit, la care copiii învață cum se plantează legumele, florile, pomii, cum se obține hrana sănătoasă, cum se îngrijește o plantă, cum se păstrează mediul înconjurător curat sau cum pot recunoaște plante sau animale din sălbăticie.

Educația outdoor poate fi planificată și implementată în toate domeniile propuse de curriculum-ul preșcolar și anume: domeniul Limbă și comunicare, domeniul Științe, aici fiind incluse atât activitățile de cunoaștere a mediului, domeniul Om și societate, domeniul Artistic și creativ, cu ale sale componente- educație muzicală și educație artistică-plastică și domeniul Psihomotric.

În ceea ce privește domeniul Limbă și comunicare, se poate avea în vedere desfășurarea unei activități în afara clasei în care se va pune în scenă o poveste care a fost prezentată în prealabil, iar preșcolarii pot fi solicitați să schimbe anumite etape ale poveștii prin folosirea brainstorming-ului. De asemenea, se poate crea o poveste, începând cu alegerea unui obiect sau fenomen din natură, iar preșcolarii vor fi încurajați să continue povestea. Pentru exersarea unor anumite semne grafice se poate recurge la scrierea acestora cu elemente naturale pe pietre, frunze sau asfaltul din parc. În cazul copiilor din grupa mare se poate realiza o excursie ABC pe traseul căreia se vor căuta obiecte din natură care încep cu literele alfabetului.

Activitățile matematice oferă oportunități care mai de care mai diversificate, prin compunerea sau rezolvarea de probleme, elevii sunt puși în situația de a evalua în cifre exacte anumite aspecte, spre exemplu: se vor aduna mai multe pietre și vor fi comparate între ele, vor fi numărate și apoi aranjate după mărime și formă; tot cu ajutorul acestor pietre se va putea realiza și conturul diferitelor figuri geometrice (mai mari sau mai mici). Aceleași variante de activități se pot realiza și cu alte materiale din natură, precum frunze, bețe, flori.

Activitățile de cunoaștere a mediului se vor realiza outdoor, prin: plantarea și îngrijirea plantelor din grădina/parcul grădiniței, vizite la grădina zoologică, la grădina botanică, excursii prin pădure, participarea preșcolarilor la diferite acțiuni de protecția mediului.

Educația plastică și abilitățile practice. Desenele, colojele, afișe cu mesaj ecologic constituie o îmbinare a esteticului cu informația științifică. Vor fi identificate și vizitate cu preșcolarii un monument din comunitate, o operă de artă din apropierea localității și preșcolarii vor fi încurajați să își exprime părerile față de aceste obiecte observate.

Educația muzicală. Se pot organiza concursuri muzicale în aer liber, cum la fel de bine se poate asista la un spectacol muzical.

Domeniul psihomotric. Se va urmări desfășurarea acestor activități cu precădere în aer liber, în orice anotimp existând necesitatea ca preșcolarul să fie scos din sala de grupă și implicat în activități cu caracter sportiv care contribuie la dezvoltarea fizică și psihică a lui. Orice activitate ce se desfășoară în afara sălii de clasă înseamnă activitate în contact nemijlocit cu mediul înconjurător. Așa cum îi învățăm pe copii să vorbească, să se poarte în familie, la școală și

în societate, să respecte normele de igienă, tot așa trebuie să-i învățăm să se poarte cu mediul în care trăim.

În educația outdoor elevii învață totul în mod practic, activ, prin experiențe personale pe care apoi le reflectă pentru a extrage învățăturile. Acest mod de învățare, se numește experiențial - Înveți cu creierul, mâinile și inima!

În concluzie, putem spune că activitatea outdoor e o componentă educațională valoroasă și eficientă căreia orice cadru didactic trebuie să-i acorde atenție, adoptând el în primul rând o atitudine creatoare, atât în modul de realizare al activității, cât și în relațiile cu copii, asigurând astfel o atmosferă relaxantă care să permită stimularea creativă a copiilor.

BIBLIOGRAFIE:

1. Cucos, C., (2016), *Educația, experiențe, reflecții, soluții*, editura Polirom.
2. Ionescu, M., Radu, I. (coord.), (2001), *Didactica Modernă*, editura Dacia, Cluj Napoca.
3. *Life Long Learning Program*, (2010-2012), *Manual de educație outdoor, Primăria Catunele*